

**Silvia Vertanová - Marcela Andoková -
Pavol Štubňa - Tomáš Sovinec - Ján Tupý:
Interdisciplinárne prístupy
v teórii a didaktike tlmočenia
P. Štubňa - S. Vertanová (eds.)**

Bratislava: Z - F Lingua. 146 strán. ISBN: 978-80-8177-037-1

Po obsahovej stránke monografia predstavuje súhrnný prierez výskumu autorov v oblasti didaktiky tlmočenia s cieľom predložiť nový pohľad na rôzne metódy skvalitnenia tlmočnickeho výkonu a taktiež poukázať na prínosy skĺbenia teoretickej a praktickej univerzitnej prípravy budúcich tlmočníkov – s dôrazom na potrebu väčšieho zastúpenia praxeologickej zložky vo výučbe.

Monografia pozostáva z troch kapitol, každá obsahuje výsledky praktického výskumu, ktorý bol realizovaný autormi počas predchádzajúcich rokov tlmočnickej a pedagogickej praxe. Sumarizáciu a kvalitatívne vyhodnotenie výsledkov výskumu považujem za jeden z hodnotových pilierov tejto monografie.

Ku každej kapitole je samostatne pripojená bibliografia, čo umožňuje čitateľovi presnejšiu orientáciu v odbornej literatúre, o ktorú sa opierali autori vo svojej teoretickej príprave. Ako veľmi precíznu hodnotím sumarizáciu predchádzajúceho translatologického a kognitívneho (teoretického aj praktického) výskumu autorov – Pavol Štubňa a Ján Tupý – v podobe prezentácií hlavných teoretických modelov tlmočenia z chronologického pohľadu od polovice 20. storočia doteraz.

V kapitole *Prieniky tlmočnických a psychologických výskumov – využitie teoretických poznatkov v tlmočnickej praxi* (Pavol Štubňa, Ján Tupý) sa autori sústreďujú najmä na implementáciu poznatkov kognitívnych vied do tlmočnickej praxe a venujú sa tiež kritériám

posudzovania kvality tlmočnickeho výkonu. Aj keď ide pôvodne o výsledky výskumu realizovaného na príklade portugalčiny, jeho závery majú všeobecnú platnosť. Okrem toho, autori v tejto kapitole ponúkajú vlastný pohľad na osobnostné predpoklady tlmočníka, ktoré sú kľúčom k úspechu v jeho práci, čo v konečnom dôsledku znamená jeho efektívne uplatnenie sa na trhu práce.

V kapitole *Interdisciplinarita ako inovácia v didaktike tlmočenia* si autorky (Silvia Vertanová, Marcela Andoková) kladú za úlohu preskúmať možnosti revízie komplexnej univerzitetnej prípravy budúcich tlmočníkov na Slovensku v zmysle interdisciplinárneho prístupu k didaktike tlmočenia. Interdisciplinaritu chápú ako žiaduci komunikatívny, sociolingvistický či psycholingvistický prístup k teórii aj praxi tlmočenia. Najprv sa podrobne venujú kompetenciám tlmočníka (jazykovým, rečovým, komunikačným, tlmočnickým), považovaným za „klasické“, ktoré momentálne majú prevahu v didaktike tlmočenia na slovenských univerzitách. Následne poskytujú podrobný pohľad na špecifické kompetencie tlmočníka, ktoré vyplývajú z psychofyzického pohľadu na túto činnosť (pragmatická kompetencia zvládania stresu a iné). Pre nácvik týchto kompetencií u študentov OPT odporúčajú tzv. Alexandrovu scénickú techniku a tiež praktickú výučbu „rétoriky“ pre tlmočníkov ako základ pre osvojenie si kultivovaného rečového prejavu. Nakoniec svoje úvahy smerujú k návrhu reštrukturalizácie odboru tlmočníctvo-prekladateľstvo za účelom jeho skvalitnenia.

Na predchádzajúcu kapitolu systémovo nadväzuje ďalšia: *Praxeológia tlmočenia* (Silvia Vertanová, Tomáš Sovinec), ktorá podáva prehľad o konkrétnych typoch komunikačných situácií, v ktorých pôsobia tlmočníci – politika, justícia, obchod, médiá atď. Dôraz sa pritom kladie na extralingvistické hľadisko, zahŕňajúce aj hodnotenie spoločenského štatútu tlmočníka. Práve na posilnenie extralingvistickej (napr. psychologické zručnosti) zložky v príprave budúcich tlmočníkov slúži aj projekt medziuniverzitetnej modelovej konferencie podrobne opísaný v poslednej podkapitole. Príprava modelovej konferencie vyžaduje od študentov nielen profesionálnu prípravu v úlohe tlmočníkov, moderátorov a prednášajúcich, ale núti ich aj rozvíjať psychologické, manažérske a taktiež kultúrne a etické zručnosti.

Môžeme konštatovať, že monografia má jasnú koncepciu a výpovednú hodnotu. Považujeme ju za veľmi podnetnú a užitočnú

tak pre pedagógov, vyučujúcich v odboroch OPT, ako aj pre samotných študentov. Teší nás, že „stredná generácia“ translatológov na Slovensku pokračuje nielen v teoretickom výskume, ale obracia sa aj k aplikovanej translatológii a má aktívnu snahu zásadným spôsobom skvalitniť edukačný proces prípravy budúcich tlmočníkov.

Jelena Ondrejkovičová

Katedra jazykov,

Akadémia Policajného zboru v Bratislave

Sklabinská 1, 835 17 Bratislava 35, Slovensko

jelena.ondrejkojicova@minv.sk